

הוא רווח להקדש, ולכן די בכך שיתן מחצית השקל, ואין צריך להוסיף קלבון^א.
והוא הדין כשהאב נותן בשביל בניו שלא על מנת שיחזירו לו, הרי זה פטור מקלבון.

בהמות שותפות פטורות ממעשר

נאמר, "וְכֹל פֶּטֶר שֶׁנֶּגְרָה בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לָּךְ הַזְּכָרִים לַה"י" (שמות י"ג י"ב) "לָּךְ" לבדך, ולא של שותפות. ומכאן למדו חכמים, שבהמות של שותפות פטורות ממעשר בהמה.

חיוב קלבון ומעשר בהמה

אצל אחים שותפים

אחים שמת אביהם וירשוהו, ועדיין לא חלקו את רכושו, [=תפוסת הבית], הן לעניין מחצית השקל, והן לעניין מעשר, נחשב הרכוש כאילו הוא ביד האב.

ולכן כשנוטלים מהירושה למחצית השקל, הרי זה כמו שאביהם נותן בעבורם, ופטורים מקלבון.

וחייבים לתת מעשר בהמה מהעדר שירשו, כי אינו נידון כעדר של שותפים, אלא כעדר אביהם, [וענין זה למדוהו מהריבוי "יִהְיֶה", ללמד שעדר של תפוסת הבית חייב במעשר].

לדעת רבי אלעזר – כן הדין אם חלקו את הירושה באופן שמכל מין נטל כל אחד חלקו, כלומר חלקו את כל הגדיים בין כולם, וכן את כל התיישים בין כולם, **ולאחר מכן חזרו ונשתתפו.** והסיבה לכך **כי** לדעת רבי אלעזר יש ברירה כלומר כשנטל כל אחד את חלקו הראוי לו אנו אומרים שנתברר שזהו החלק שירש מאביו והרי הוא אצלו בתורת ירושה. ולכן כשחזרו ונשתתפו שוב, חזר הדבר לקדמותו להיות כל הירושה אחת.

אבל כשמתחילה חלקו לפי דמים, שנטל האחד תישישים והאחד גדיים כנגדם, בזה אין לומר שכל אחד נטל את חלקו המגיעו, כי וודאי דרך הירושה היא להיות חולקים בכל דבר בשווה, אבל כשחולקים לפי דמים, נחשב כל אחד מוכר לחבירו חלקו במין זה תמורת חלקו במין אחר, ואם כן לא בא ממון כל אחד לידו בתורת ירושה, אלא בתורת

^א לכאורה דין זה הוא כדעת תנא קמא, שהקלבון אינו חלק ממחצית השקל, אלא שכר החילוף. אבל לדעת רבי מאיר, שהקלבון הוא השלמת מחצית השקל, אם לא יתן קלבון, הרי הוא כנותן רבע שקל, ולכן מסתבר שגם כשנותן בעבור חבירו במתנה, יוסיף קלבון. ויל"ע בדבר.